

“Feminisme is iets echt, broodnodig en dringend” – interview Evie Embrechts door Amazone

Posted on 25 februari, 2014 door tikara

Interview oorspronkelijk gepubliceerd op [de Amazone website](#).

-

Naar aanleiding van de internationale vrouwendag op 8 maart, geven we het woord aan enkele jonge feministes. Hoe zijn zij met feminisme in aanraking gekomen? Waarom en op welke manier zijn ze actief? In een reeks interviews laten we je kennis maken met hun ideeën over hedendaags feminisme. Evie Embrechts bijt de spits af.

Evie Embrechts is actief lid van FEL (Feministisch en Links), was jarenlang actief lid van het VOK (Vrouwen Overleg Komitee), is betrokken bij allerlei acties, geeft vorming rond feministische thema's, schrijft onder andere voor De Tweede Sekse Blog, de nieuwswebsite DeWereldMorgen.be, de kersverse blog LinksFeminisme, voert actie... Een bezige feministische bijt met andere woorden! We vroegen naar haar ervaringen als feministisch activiste.

Je zet je in voor feminisme op allerlei vlakken. Hoe ziet je feministisch engagement eruit? Hoe ben je actief geworden?

Mijn activisme is eigenlijk via een aantal bochten pas bij feminisme uitgekomen. Ik werd een actieve antiraciste naar aanleiding van de opkomst van het Vlaams Blok. Toen ze 33% haalden in Antwerpen heb ik op tafel geklopt en ben ik begonnen met me te informeren en acties te helpen organiseren. Snel daarna kwamen allerlei andersglobalistische betogingen en acties voor en met mensen zonder papieren, dat was een erg leerrijke tijd voor mij.

Via heel wat persoonlijke ervaringen begon ik meer na te denken over gender in deze wereld. Er waren ook een heleboel fenomenen die ik niet direct kon plaatsen, maar me wel opvielen, die we nu onder de noemer pornocultuur zetten. Ik werd langzaam feminist, maar de doorslag gaf de ervaringen van mezelf en anderen met seksueel geweld. Ik begon meer en meer verhalen van vrouwen te horen hierover. Dit is werkelijk een voor de mainstream verborgen onderstroom van verhalen, zoveel harde verhalen.

Feminisme is iets echt, broodnodig en dringend. Elke dag gaan er mensen onderdoor aan geweld en daar moet een eind aan komen. Ik ben een intellectuele vrouw, ben graag bezig met nadenken en theorievorming, maar ik heb een hekel aan nutteloos gefilosofeer en postmodern geleuter. Ik vind het zeer grof dat er mensen zijn die enkel bezig zijn met abstracte debatten en carrièrisme terwijl er zoveel leed in de wereld is. Er is een realiteit, die is zeer problematisch, en die moet anders.

FEL, de feministische actiegroep in Gent waarvan je lid bent, is in 2008 opgericht. Waarvoor staat FEL? Hoe is de groep ontstaan?

FEL staat voor *feministisch en links*. Wij staan voor een links feminisme zonder verontschuldigen en proberen praktijken en analyses uit de tweede golf te koppelen aan nieuwe inzichten. De groep is eigenlijk ontstaan doordat ik lid was van enkele genderactie- en queergroepen, maar me daar niet helemaal in kon vinden. Zonder daarmee negatief te willen zijn t.o.v. die groepen, ik ben heel blij dat die bestaan. Ik wou gewoon nog een meer specifiek feministische insteek ook.

Verder was er in Gent geen autonome feministische groep meer. De vorige groep, FAM (*Feministisch Anarchistische Meiden/Madammen, n.v.d.r.*), was jaren geleden gestopt. Ik kwam veel mensen tegen die zeiden “moest FAM nog bestaan, ik zou direct lid worden”. En toen hebben we dan met een groepje FAB opgericht, de Feministische Actiebende. Dat was de vroegere naam van FEL.

Hier in Gent is er plaats voor verschillende actiegroepen en de laatste tijd lijken we elkaar meer te vinden en te kunnen samenwerken, wat best mooi is. De samenwerking met nieuwe groepen zoals Hollaback en progressieve media zoals DeWereldMorgen vind ik zeer positief.

Op de website van FEL (<http://felfeminisme.wordpress.com>) staat dat jullie een “Feministisch Startpakket” publiceren. Wat moet ik me daarbij voorstellen? Ook organiseren jullie een maandelijks leesgroep. Wat houdt dat precies in? Met welke projecten en activiteiten zijn jullie nog bezig? Krijgen jullie veel reacties op jullie projecten en activiteiten?

Met ons startpakket proberen we mensen een basis te geven voor feministische vorming en actie. Die combinatie is zowat ons handelsmerk, vandaar ook dat we zowel adbusting stickers als een actiekookboek hebben gemaakt, naast meer inhoudelijke brochures. Dat startpakket is een groot succes. We krijgen daar ook enorm veel positieve reacties op en zijn voortdurend bezig met het aan te passen en nieuwe zaken toe te voegen.

De leesgroepen zijn heel interessant. Ze zijn maandelijks, wat wil zeggen dat we toch veel bijleren van elkaar en van de teksten die we bespreken. Het is juist door dergelijke ruimtes dat feminisme kan groeien. In die ruimtes kunnen mensen nadenken en twijfels uiten en gedachten opbouwen, zonder voortdurend op het meest basis niveau al gestopt te worden door domme opmerkingen.

Buiten dergelijke ruimtes verdoen feministes 90% van hun tijd met mensen verzekeren dat ze geen mannen haten. Op die manier raak je nooit verder.

Verder doen we regelmatig acties en discussieavonden en helpen we mee organiseren in samenwerking met andere groepen.

Je hebt sinds kort een nieuw initiatief opgestart dat feministische vorming aanbiedt (<http://feministischevorming.be/>). Wat motiveerde je om hiermee te beginnen? Welke thema's behandelen de workshops en lezingen?

Eigenlijk geef ik al jaren lezingen en workshops, maar ik wou een en ander wat meer in de kijker brengen en meer mensen verenigen voor degelijke en interessante vorming. Vandaar ook het nieuwe initiatief [Feministische Vorming](http://feministischevorming.be/). Er is namelijk een gebrek aan zelfs maar de meest eenvoudige inzichten in feminisme, wat begrijpelijk is, want je krijgt het nergens nog onderwezen. We kunnen geen effectief feminisme uitbouwen in een wereld die zo negatief staat tegenover onze ideeën, dus alle beetjes vorming helpen.

Sinds kort werk ik ook meer samen met enkele organisaties om hun interne feministische werking te helpen uitbouwen. Er leeft dus wel iets. Ik merk echt een verschil t.o.v. enkele jaren geleden.

De thema's die we behandelen zijn degene die binnen onze expertise liggen en ons interesseren: leren democratisch organiseren, pornocultuur, prostitutie, mannen en feminisme, feministische theorie en praktijk, links feminisme, seksualiteit...

Verder schrijf je voor meerdere blogs, de nieuwswebsite DeWereldMorgen, tijdschriften zoals Scumgrrrls, publicaties van FEL en ben je bezig aan je eerste boek. Waarover schrijf je vooral? Is schrijven voor jou een vorm van activisme? Wie zijn je voorbeelden of inspiratiebronnen?

Schrijven is altijd een passie van me geweest. Ik schreef al toen ik heel klein was. Door een heel drukke job en moeilijke levensomstandigheden heb ik dat jarenlang niet kunnen doen. Na een tijd heb ik bewust de keuze gemaakt om meer tijd daarvoor vrij te maken, wat dus ook betekende veel minder verdienen. Moeilijk, maar anders had ik gewoon geen leven meer.

Toen we met onze feministische groep startten, besepte ik hoe problematisch de toestand was. We moesten dus eerst en vooral zorgen voor het opnieuw opstarten van de reproductie van feminisme, mensen vormen en feministische ideeën terug de wereld in sturen. Er komen regelmatig nieuwe mensen bij onze feministische groep die zeggen dat ze eigenlijk nog niet veel weten over feminisme, maar wel feministe (willen) zijn. Dus ook hier zien we weer het belang van vorming.

Schrijven is zeker een vorm van activisme. Men zegt mij dat ik veel emoties in mijn teksten leg en dat klopt wel denk ik. Ik sta dan ook vurig achter mijn idealen en probeer mijn best te doen goede ideeën te verspreiden. De feministes die ik het meest bewonder, zijn er dan ook die hun verstand en hun energie, hun woede en verdriet kunnen inzetten voor hun strijd. Dat levert heel mooie ontmoetingen op. Idem trouwens voor enkele romantische socialistes, dat is ook vaak mooi.

FEL publiceert papieren brochures en is aanwezig op het internet. Vind je het belangrijk om gebruik te maken van zowel via gedrukte media als online media? Spelen sociale of nieuwe media een belangrijke rol voor hedendaagse feministes om hun doelpubliek te bereiken? Vervangen ze de gedrukte media als manier om te sensibiliseren en te communiceren of wordt de waarde van papier onderschat?

Voor mij is dat allemaal nogal dubbel: ik heb een masterdiploma software-ontwikkeling en ik vind de online wereld erg interessant. Ik heb zelf heel veel bijgeleerd van blogs en websites. Het is fantastisch dat er zoveel kennis relatief goedkoop beschikbaar is en we bereiken duidelijk enorm veel mensen via allerlei sociale media.

En ik houd enorm veel van boeken. Ik heb er teveel, en er is niets dat die fysieke, tactiele ervaring kan vervangen van een goed dik boek. Met onze papieren brochures bereiken we ook andere mensen. Niet iedereen leest graag op een scherm. Voor veel mensen gaat er niets boven papier. Een deel van onze teksten op papier uitbrengen was eigenlijk een belangrijke stap. Het voelt nog steeds anders ook. Papier is leuk. 😊

Bovendien moeten we nog wel een beetje onafhankelijk kunnen zijn van computers. Offline zijn is bijna ondenkbaar tegenwoordig en dat is niet echt een goede evolutie.

Er is een veelgehoorde kritiek dat feministische organisaties enkel bestaan uit oudere vrouwen die al decennia actief zijn en geen jongeren aantrekken. Sommige vrouwenorganisaties zelf klagen over het feit dat ze niet weten hoe jonge vrouwen te bereiken. Wat denk je daarvan?

Ik wil om te beginnen zeggen dat ik erg blij ben dat er contacten zijn tussen oudere en jongere feministes en dat we ons niet laten vangen in één of andere valse generatiestrijd. Er is veel te weinig contact tussen de generaties en dat is jammer, enkele mooie initiatieven ten spijt. We kunnen zoveel van elkaar leren.

Het is voor jongere feministes moeilijk om ons een beeld te vormen van hoe het vroeger was. Hoe verliep de strijd, wat waren de beledigingen aan feministes toen, hoe organiseerden feministes zich. We moeten nog meer proberen ervoor te zorgen dat voor alle leeftijden plaats is in feministische organisaties.

Initiatieven zoals FEL, Scumgrrrls, Hollaback en ook BOEH! zijn geen officiële organisaties met betaalde arbeidskrachten, maar eerder losse, egalitaire en informele collectieven. Is dat een bewuste keuze of zou je het liever anders willen? Denk je dat deze organisatievorm vooral jonge vrouwen aanspreekt?

Oorspronkelijk was ik meer van het idee dat we er goed aan zouden doen om subsidies aan te vragen en wat officiëler te worden. Misschien kan dat nog steeds, maar de ervaringen die we hebben met meer officiële groepen zijn meestal niet zo positief. Dat kan variëren van een beetje een flauwe houding tegenover seksisme en geweld tot zelfs regelrecht antifeministisch gedrag. De logica is vrij duidelijk: te effectief actievoeren zou leiden tot het stopzetten van de subsidies. Dat is bij niet iedereen echter duidelijk. Sommige feministes lijken nog te geloven dat we in het consensusmodel van de vorige eeuw zitten.

De cadeaus / afkoopsommen vanuit het staatskapitalisme in periodes van expansie en overvloed zijn echter afgelopen. In plaats daarvan zien we keiharde besparingen, een neoliberale ideologie en een steeds rechtser beleid van hard omgaan met actievoerders. De subsidies voor sociale organisaties, voor kunst, voor alles dat een positief sociaal weefsel opbouwt, zijn aan het dalen en dat is geen toeval. Om op dit moment nog te denken dat we met voldoende uitleg aan de-regering-als-partner nog veel zullen bereiken is een gevaarlijke illusie.

Merk je verschillen in de manier van actievoeren van kleine collectieven tegenover officiële vrouwenorganisaties? Wat kunnen officiële organisaties leren van de initiatieven van jonge feministes? Hoe kunnen de verschillende organisaties dichter bij elkaar gebracht worden en is samenwerking mogelijk?

Ik heb eigenlijk heel veel respect voor de bestaande vrouwenorganisaties, ik ben er blij mee dat ze bestaan en schiet goed op met veel leden ervan. Dus ik zeg dit met het grootst mogelijke respect: de geïnstitutionaliseerde vrouwenorganisaties zitten momenteel in een crisis die ze zelf eigenlijk nog niet doorhebben. Velen zitten vast in een visie die compleet verkeerd is voor de huidige tijd en hebben geen effectief beleid meer. Er is een stevige koersverandering nodig om terug nuttig te worden. Het is natuurlijk nooit zwart-wit: de Vrouwenraad bijvoorbeeld heeft een heel soft imago, maar heeft wel zeer goede inhoudelijke dossiers en een duidelijk feministische mening

over prostitutie bijvoorbeeld en het VOK heeft nog een goed standpunt in het hoofddoekendebat.

Wat ik vooral zie, is dat een aantal organisaties het doel uit het oog verloren hebben. Uiteindelijk is ons doel een einde te maken aan alle vormen van dominantie (zoals bell hooks altijd zo mooi formuleert).

Maar ik vraag me als linkse feministe ook altijd af: waarom? Waarom durven mensen bijvoorbeeld geen effectief feminisme meer aanhangen? En ik zie heel veel angst. Het is zowel droevig als hoopgevend dat ik veel mensen tegenkom die eigenlijk een stevige feministische mening hebben maar die niet meer durven uiten uit angst hun job kwijt te raken, hun status als academicus te verliezen of (als groep) hun subsidies te verliezen.

Ik heb al zoveel gezien dat echt gekmakend is: proffen genderstudies die van hun stoel vallen als je per ongeluk vrouwenstrijd zegt, feministes die nog altijd denken dat een revolutie iets met hooivorken en fakkels is, feministes die patriarchale systemen zoals vrouwenhandel verdedigen... Tegenwoordig kan alles binnen feminisme vallen: ladyfests (*feministische festivals die wereldwijd plaatsvinden, n.v.d.r.*) waarop pooiers workshops geven, mannen die argumenteren dat het prima is dat prostitutie bestaat, mannen die aan feministes komen zeggen dat ze de verkeerde analyse maken of bitches zijn, feministes die komen vertellen dat je als vrouw toch moet oppassen wat je aandoet. Het is een beetje te belachelijk geworden en een stevige herbronning zou wel eens mogen.

Verder is het feminisme gegijzeld door de postmoderne ideologie, waardoor mensen tegenwoordig geen standpunten meer durven innemen, zolang er ergens nog iemand op de wereld rondloopt met een andere mening. Daardoor precies is het feminisme een gemakkelijke prooi voor allerlei ondemocratische tendensen. Dat lijkt op het eerste gezicht tegenstrijdig, maar democratie is iets dat georganiseerd moet worden. Met een soort laat-maar-waaien concept van democratie of een naïef vooruitgangdenken komen we er niet. Feminisme wordt volledig ontdaan van kritische machtsanalyses en in de plaats komen vage begrippen zoals diversiteit, gender of empowerment.

We moeten terug naar onze roots: waarom zijn we opgericht, wat is ons doel, hoe bereiken we dat doel. En daarvoor moeten we ook terug naar de roots van onze analyses: wat zijn de pilaren in onze maatschappij die seksisme in stand houden? Hoe komt het dat commodificatie en objectivering van vrouwen – en geweld op vrouwen – de laatste 25 jaar alleen maar zijn toegenomen? Wetende dat dat zo is, moeten we dan vasthouden aan de huidige organisatiestructuren en visies of toch eens iets anders proberen?

Bedankt voor je tijd en succes met al je projecten en acties!